

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

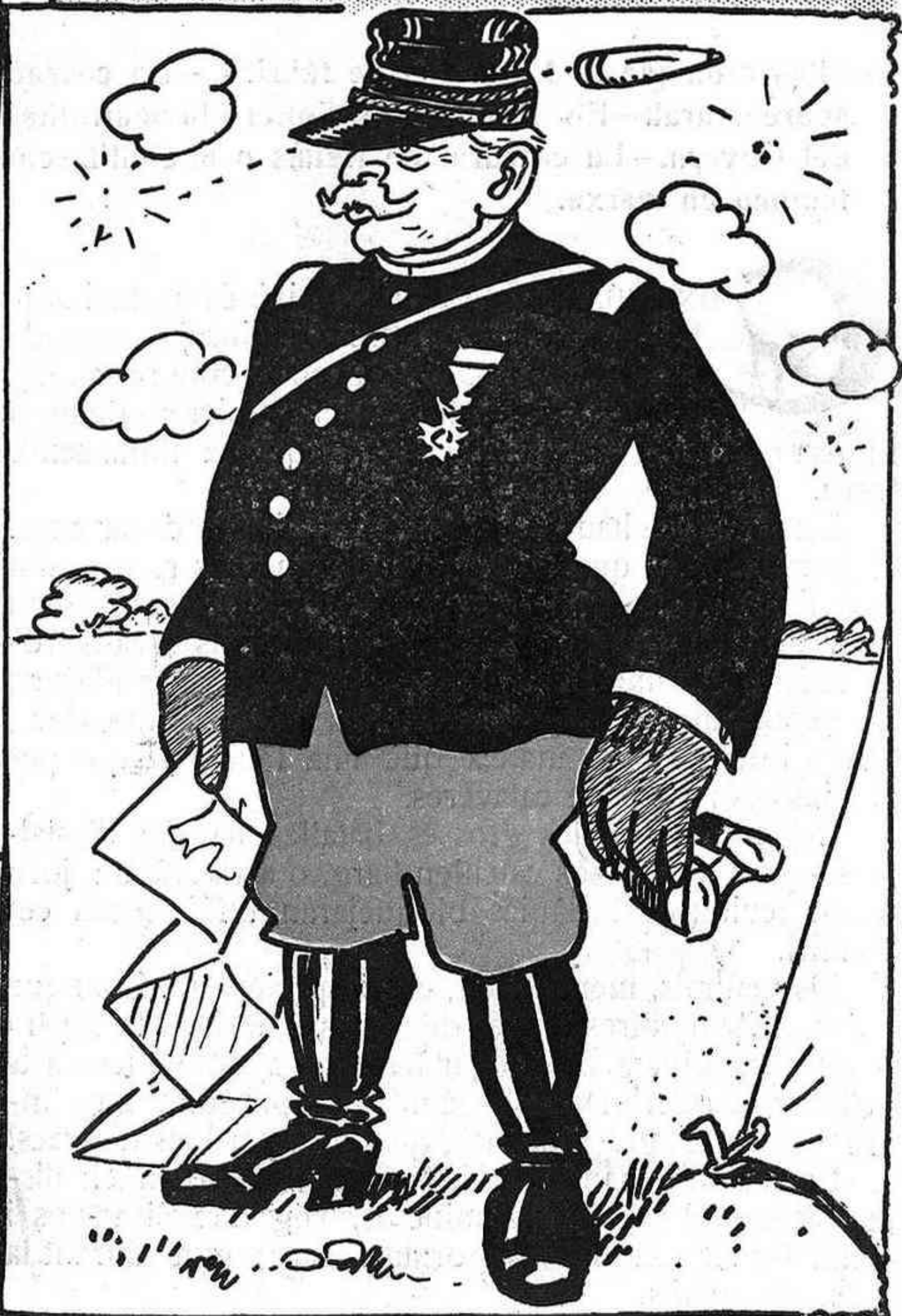
Núm. 1865 ————— Any XXXVI
BARCELONA 25 DE SETEMBRE DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

General JOFRE...
que no té pel de tonto

JOFRE, el Pelut

Heu's-aquí la raça dels Jofres catalans

22 DE SETEMBRE DE 1914

XIX ANIVERSARI DE LA MORT

DE

Ignocent López Bernagosi

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

dedica aquest record a son inoblidable fundador

CRÒNICA

La guerra

Batalles cròniques.—La marca de fàbrica.—Un cossac sobrenatural.—Els fusellats de Soller i la neutralitat del Govern.—La catedral de Reims o la civilització teutona en marxa.

CONTINUA la gran batalla. Això és un mai acabar. La nostra pobre imaginació, avesada als càlculs xics, no concebeix com resta sang humana, vides de soldats, municions de boca i guerra, diners i aguant físic, per a aqueixa lluita sense treva.

Els anglesos han dit que la guerra ha de durar anys. És inconcebible que tants mil·lions d'homes romanguin anys ficats dintre les trinxeres, mentres els canons giten foc i metralla, com deus inestroncables, i els cavalls trotin xafant els camps devinguts erms, i els Estats Majors, de nassos sobre'ls mapes, combinin atacs i contra-atacs, teixint i desteixint lo mateix que una Pènelope que per fils tingués rosaris de calaveres.

Evidentment, o les grosses batalles hauràn d'estalviar-se, o els anglesos calculen-llarg, o arribarà un jorn que'ls acuirats britànics bloquejaràn un immens cementiri.

Els neutrals, mentrestant, ens impacientem. Com que no'ns arriben xifres certes de morts i ferits, i la nostra bondat ens obliga a rebutjar les que'ns donen les parts beligerants referint-se a l'enemic, no concedim més importància a les grans batalles que a les partides d'escacs.

Entretant, i abans no caigui en el meu sentimentalisme reconegut per crítics eminents, haig d'explicar-vos i comentar els fets més importants ocorreguts durant la present setmana.

Si fessim cas de l'embaixador alemany, ni a l'Est ni a l'Oest hi ha hagut cap novetat. La data de la nota de

l'embaixador ens dona el dret a creure que no ha existit la batalla del Marne.

En canvi, segons notícies que diu arribades de Madrid, en la zona francesa del Marroc ha estallat una formidable revolució.

La nota devia ésser escrita per a ús de la premsa turca, i ha sigut trastocada deplorablement.

De totes maneres resulta curiosíssim que tinguem que enterar-nos de les novetats que saben a Madrid per medi de l'embaixador alemany.

No som pas encara una colònia del kaiser, pesi als nostres germanòfils.

Curiosa és també aquesta altra nota que copiem:

«Se confirma que hasta ahora ningún dirigible alemán, de los diferentes modelos, ha sido destruido ni apresado por los enemigos; algunos han sufrido averías por fuego de fusilería y de *shrapnels*, pero han sido restaurados.»

«La flota alemana aérea ha tenido siempre éxito en todas partes.»

L'anunci de la marca *zeppelin* no deixa res que desitjar, i sols fóra d'agrair una major elegància d'estil.

En canvi no'ns plau la fredor inhumana d'aquesta altra facecia que'ns conta:

«Sobre París han volado tres aviadores alemanes, que echaron bombas hiriendo y matando a varias personas.»

D'això no se'n tindria pas d'alabar un embaixador, segons la nostra manera de veure les coses.

Però no tot tenen que ésser censures a l'oficiositat teutona.

Aquí teniu que desde *Petrogrado* ens expliquen la gesta d'un cossac. El cossac Diakoff va capturar tot sol tres oficials, dinou soldats austriacs i trentadós cavalls.

Per excepcionals que'ns semblin els russos, la nova així, sense cap aclaració, ens inquieta un poc.

Ens plauria conèixer an en Diakoff, i sobre tot saber en quines condicions verificà l'agafada; si ho fan amb enfila o amb els dits, alhora o un després de l'altre.

No tan divertit com el cas d'aquest cossac extraordinari és el cas dels espanyols fusellats a Bèlgica. El nostre *ministre de Negocis estrangers*, o el que fa de tal, asse-

gura que sols van ésser agafats pels alemanys, creient-los russos, i que ja els trobarem un dia o altre, i que ja ens els tornaràn així que'ls trobin.

Sospito que'l nostre Govern, que un dia va donar per romput el *cable* de Fernando Póo, sense que a Fernando Póo existís cap *cable*, dongui per existents als fills de Soler després de rompuda la seva crisma per les bales prussianes.

Francament, quan hi hà paisans dels desgraciats que afirmen haver-los vist en el dipòsit de cadavres, tenim dret a dubtar de les paraules d'un ministre preocupat en ésser neutral. I jo no creuré mai que, al dir-nos que no són morts sinó presoners, sigui una excusa, per a estalviar-se un desaire diplomàtic en cas d'existir motiu per a una reclamació formal.

Esperem; per de prompte Alemanya ja'ls cerca amb molta activitat, després ja'ns avisarà.

Els teutons tenen un especial interès en complaure a Espanya.

El ministre no ho ha dit, però ho dirà, per mica que'ls de Soler insisteixin en contradir-lo.

A darrera hora ens arriba la nova de la destrucció de la catedral de Reims per les bombes dels alemanys.

I bé, això, fet per les turbes revolucionaries de casa nostra, tindria un nom. Ara ho esplicaràn an en Wilson, i l'afable President no sabrà què dir-hi ni com calificar-ho.

Pobre Wilson! Fa d'home-bò internacional, sense profit. Ell més que cap personatge de la terra deu desitjar que la guerra fineixi. L'amoïnen tant!

Pel demés, l'Historia té un bastó que pega sense fer remor. Refiem-nos-en.

P. BERTRANA

MIDINETTES PARISENQUES

—Què ets tranquil! .. I si algun home et veu?
—Què vols dir que encara'n queden, d'homes?

Com s'escriu l'història!

El darrer número del periòdic alemany *Simplicissimus*, arribat de Munich, publica una poesia guerrera titulada *L'infàmia belga*.

En ella s'intenta pintar als belgues com detestables fascinosos, vulgar assassins, clavant punyalades al cor dels soldats alemanys mentres aquests dormen, i rematant els ferits en els camps de batalla.

La substanciosa pàgina d'*història* acaba amb els següents versos:

*Es schwebt hinfort ob diesem Land
Die ewige Schand', die ewige Schand'!
Es gibt hinfort kein schlimmer Fluch:
Ein belgier sein-das ist genug!*

que, traduït al català, vol dir: «L'infàmia eterna pesarà d'ara endavant damunt d'aqueix país. Des d'avui, no hi haurà pitjor injúria que aquesta: ésser belga.»

Esperem que aviat els poetes alemanys celebraran amb admirables poemes èpics els grandiosos fets dels seus compatriotes a Bèlgica, glorificant l'incendi de Lovaina, la ruïna dels seus monuments històrics, i la destrucció de les seves belleses literàries i científiques.

D. P. R.

—Fins cremen catedrals, viva Déu!...
Això són homes!...

La desfeta dels alemanys a Mònac (*)

Després d'haver guanyat an els cent vint soldats que defensaven la vila, els alemanys entraren triomfalment a Mònac el 31 de febrer de 1915.

Tot seguit el batalló d'húsars de la Mort se va fer amo del Casino. Va reventar les caixes i hi va trobar sis mil mil·lions amb or.

La nova es telegrafia a Alemanya i promogué un gros entusiasme.

Feia temps que'l tresor imperial estava completament eixut; ja que complint lo promès, tots els banquers, comerciants i industrials de l'imperi havien donat el darrer marc al kaiser. Amb aquell tresor de Mònac se podria seguir la guerra.

Així i tot, amb sis mil mil·lions, no n'hi havia pas

(*) Continuació de *La presa de Mònac pels alemanys*, publicat el número anterior.

prou per a anar tirant, i es va *acordar* de multiplicar-los per medi del joc del Casino. L'Estat Major s'hi posà al *frente*, i va anunciar a tot el món que's tornava a obrir l'establiment, on un *Kolossal* partit de bacarat tindria lloc segons les regles de l'estrategia monetaria i *monaguesca*.

S'envià un rètol de desafiament a les potencies aliades. La França, l'Anglaterra, la Bèlgica, la Rússia, la Serbia i Montenegro hi varen enviar el seu delegat, proveït de mil mil·lions en or, perquè no s'admetien bitllets, i el duel dels sis mil mil·lions d'Alemanya, amb els que duïen els aliats, va començar el 16 de març.

De moment va guanyar Alemanya. Com que portava la banca, havia de guanyar per força. Qui talla primer, talla dos cops. Amb menys d'una setmana havia fet nèt dels sis mil mil·lions que duïen els seus adversaris.

Però els aliats no's donaven. Tenien fè que amb perseverancia acabarien per desbancar. Va durar tres mesos que no pararen d'enviar mil·lions i mil·lions a Mònac; però l'Alemanya vinga anar guanyant.

A darrers de juny ja tenien la suma de 158.000.000. La ruïna, el daltabaix i l'esclafament de l'aliança, no podia seguir la guerra ni an el drap vert ni a la guerra.

Aleshores, en Kitchener va dir als jugadors delegats:

—Jogueu poc i de mica en mica. No més que una lliura cada volta, i així podreu resistir molts mesos. Si sabeu aguantar i resistir, la victòria serà del més pacient. Mentres tant, les nostres esquadres dragaran l'or de tot el món, i us juro que amb perseverancia acabarem per a fer-los quebrar.

Els jugadors aliats varen seguir aquell bon consell. Aquest jugar a la menuda va durar fins a la tardor; que ara guanya l'un, que ara guanya l'altre, fins que, quan varen ésser al dos d'octubre, els varen deixar completament vuits, i el capdill de l'Estat Major, del gran Estat Major alemany, havia guanyat tots els quartos dels sis aliats contraris.

Amb to cruelment irònic va dir:

—Senyors: *hagan juego*. Se tallen 154.000.000.

—*Copo!*—digué una vèu llunyana.

Se va veure comparèixer a lord Kitchener a la porta. Se va treure la cartera i en tregué 154.000.000, i els va posar damunt del *tapete*.

El banquer reparteix les cartes i, triomfalment, tira a vuit. En Kitchener agafa les seves i tira a nou per aquí i a nou per allà. Guanya a la dreta i a l'esquerra; agafa tranquilament els 308.000.000 i se'ls fica al porta-monedes.

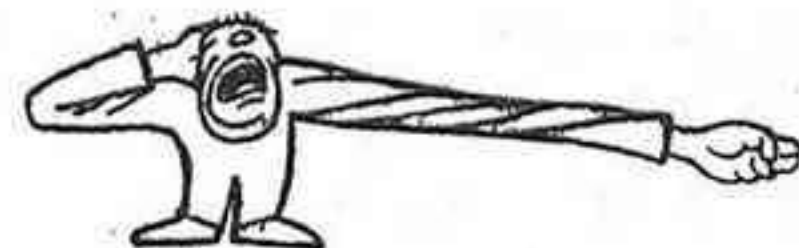
—Això és un cop!—diuen els aliats.

—Però quina imprudencia!... Quin pit!... I si els haguessiu perdut?

—Ne porto altres tants per anar seguint;—va respondre lord Kitchener, treient-se una altra cartera.—D'ara endavant tot l'or del món, 462.000.000 de francs, és nostre. Es dels aliats. La guerra ha acabat, cavallers.

I el mateix dia els oficials de l'Estat Major alemany varen anar a *exposar* el fet i a planye's a l'alcalde de Mònac, i l'alcalde els va repatriar, com pobres, a tercera classe.

M. A.

Decíamos ayer...

Sí. Deiem que l'Ajuntament està amb les butxaques completament escurades.

I com que desde que vàrem dir-ho, la situació del pobre Municipi, lluny d'haver-se decantat cap a la millora, més aviat sembla que té tendència a agravar-se, anem a fer-li el favor de recordar-li que hi hà un siti del qual, amb la llei a la mà i sense cansar-se gens ni mica, pot treure'n diàriament alguns diners.

El dimarts de l'altra setmana, dia 15 de setembre, va expirar el plaç dintre del qual l'empresa concessionària havia de tenir completament acabat l'asfaltat de les Rambles en tota sa extensió, això és, desde Canaletes fins al monument de Colón.

Està, en efecte, llest el tal asfaltat?... Ens sembla que no. Si la vista no'ns enganya, en l'actual moment històric, l'obra en qüestió no passa de la cantonada de Betlem. Es a dir, que tenim únicament asfaltades les Rambles de Canaletes i d'Estudis, faltant encara, per lo tant, *nada menos* que la Rambla de les Flors, el Pla de la Boqueria, la Rambla del Mig, el Pla de les Comedies i la Rambla de Santa Mònica.

Ara bé. Si el dia 15 de setembre havia de quedar llesta tota l'obra i no ho està més que la petita fracció que acabem de senyalar, resulta clar i evident que'l senyor constructor ha faltat al contracte.

I, què diu una de les clàusules d'aquest contracte, firmat, per més senyes, davant de l'alcalde accidental senyor Vidal i Valls?

Diu que arribada que sigui la fetxa del 15 de setembre, *per cada dia que passi sense estar llest l'asfaltat*,— desde Canaletes a Colón—*el concessionari pagarà a l'Ajuntament una indemnització de vinticinco pessetes.*

Doncs ha arribat l'hora de fer-les efectives.

Ja comprenem que vinticinco pessetes no són cap fortuna, però són cinc drets diaris, i, tractant-se d'una corporació tan apurada com sembla que ho està el nostre infortunat Municipi, abandonar aquests diners seria un veritable delictes, una malversació declarada.

Per lo tant, l'ull viu i comencem a cobrar lo que legalment ens correspòn.

Desde'l 15 fins avui han passat ja dèu dies, que equivalen a 250 pessetes. Veuen? Els cinc modestos drets ja s'han tornat cinquanta. Amb dèu dies més, els cinquanta seràn cent.

I... anem tirant i ingressant en caixa vinticinco pessetes per dia.

Que, a judicar pels precedents i vist lo endarrerides que estàn les obres, no la té assegurada per poc temps, l'Ajuntament, aquesta petita renda!... —MATÍAS BONAFÉ.

El mosquit

El mosquit, fins a entrada de fosc, ha dormit sota les fulles d'una acacia; estava molt ben amagat; car prou sabia ell que per aquests espais corren uns aucells que, per a omplir els séus paps i tapar la boca an els petits, se llencen famolencs sobre l'elegant mosquit que bada.

S'estava, doncs, quietó; de tant en tant obría un ull, i, per les clarianes que feia l'arbre, veia en el jardí amarat de sol, el goç que dormia, les mosques verdes i daurades que rodaven botzinant, i a una criatura que terrajava mostrant sota'l davantal arremangat unes anques sonrosades, que semblaven dir: «Pica'm».

Però ell era prudent i seguí en sa dormida.

De sobte el despertà una vèu; obrí els ulls i vegé una moça fresca, de cabells negres, llavis rojos, costats amples i mamelles dures.

Era la cantarina; amb uns crits que eixordaven, deia:

*«Por eso, morena,
por eso yo quiero
dormir siempre sola
con mi mosquitero».*

—Ja'n parlarem d'això,—se digué el dormilega.

I tot seguit se deixondí i començà la seva *toilette*, pentinant-se amb les potes i esmolant-se el fibló en la dura soca.

El sol ja era post; els aucells a joc; sols eren de témer les fastigoses rates pinyades, que mai cap mosquit ha pogut entendre perquè figuren en l'escut de Barcelona.

El mosquit eixí tot trempat i va dirigir-se envers la casa, les finestres de la qual eren obertes i il·luminades.

Entrà a dintre; se ficà al menjador; la taula era parada i ell va beure molt vi; era l'aperitiu.

Després se posà a l'aguait.

Entraren els senyors, que s'assegueren; després aquella moça de

*«El mosquito y la mujer
son dos cosas parecidas...»*

portant una sopera fumejant.

El nostre hèroe rigué amb tanta malícia com els bocs d'en Carner, i diabòlicament l'anà seguint.

La noia feia viatges de la cuina al menjador i del menjador a la cuina. Ell darrera. La noia es posà a sopar; ell vigilant-la. La noia encengué el llum i pujà a la seva cambra. Amunt, amb ella. Això sí, res de cridar:

«—Marieta... Marieta...
ja sô al peu de l'escaleta»,
ni:

«—Marieta... Marieta...
ja soc als peus del llit».
Preferia dir-li: «Ja't tinc»,
sense avis previ.

Un cop tancats, ell se amagà sobre un armari i obrí l'ull.

Ella tancà la finestra i després se tragué el jipó.

—(Ah, punyeflera!... Camisa amb randes, eh?).

Deixà caure les faldilles.

—(Vaja, vaja... Una minyona amb calces, i calces closes!... Adhuc mitges calades, i sabates baixes, i una cotilla recta amb lliga-cames encastades).

Tot va anar caient; la noia es mirà en l'espill, se palpà una miqueta, alçà el llençol, feu un sospir, se ficà al llit i apagà el llum.

Aleshores, el mosquit—que com els gats hi veu de nit—obrí l'ull i vegé que's revolcava, friso, com si jagués sobre ortigues. I bufava com si tingués fogots, i sospirava com si no tingués prou aire per a respirar.

I ell que diu:

—Sí?... Ara toco el violí.

I començà:

—Nyiiii...i...iiii..... Nyiiii...i...iiii..... Nyiiii...i...iiii!

Ho feia tan bé com aquell bordegaç de l'«Orfeo», que canta *La mort de l'escolà*, d'en Nicolau.

La noia, a tot això, donava voltes i més voltes; tot sovint quedava destapada; se li arremangava la camisa, i ell: ara pecic aquí, ara pecic allà. Ella s'hi feia a patacades per a matar-lo; però en và.

Sentíes:

—Xap! (Era un cop en una cuixa).

I desseguida:

—Nyiiii! (Era ell, que se'n burlava).

I altra vegada:

—Xec! (bofetada).

—Nyiiii!

—Plaf! (un cop a l'anca).

—Nyiiii!

Va durar tota la nit.

A l'endemà ell va escapar-se, mort de riure i tip com un tinter; ella va alçar-se ullerosa, sense ésser bona per a res, pensant que... sí, que tenia que dormir-se *sola y con un mosquitero*.

MONI

En Max Nordau opina sobre la guerra

«Soc austro-hongrès de naixença, però el meu origen és espanyol.

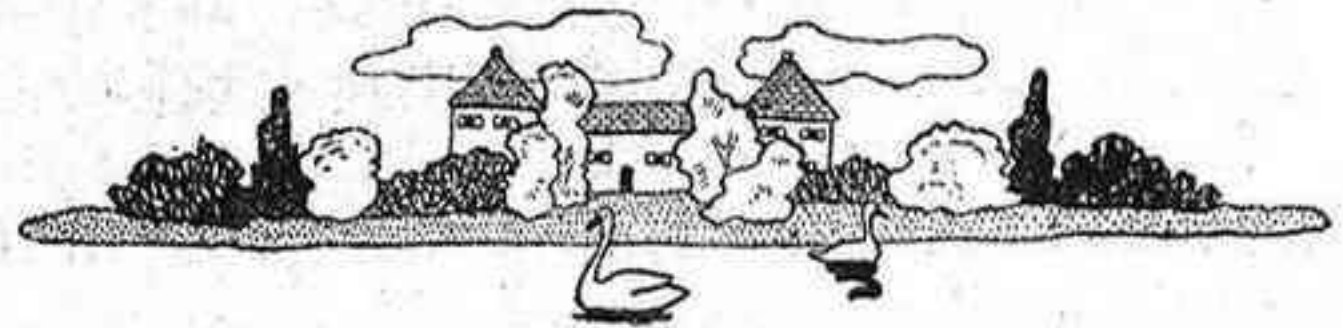
»No tinc necessitat de declarar, davant el conflicte europeu, que sento veritable entusiasme per la causa dels aliats. Tothom coneix les meves idees; soc francòfil de cor; porto trenta vuit anys viscuts a França on vaig donar-me a conèixer com a escriptor, novelista i crític, conquistant allí la fama que disfruto.

»Vaig dir ja en alguns dels meus llibres que, al meu entendre, França no podia ni debia resignar-se a la derrota del 70, i que més tard o més aviat es veuria precisada a sostindre amb Alemanya una nova guerra.

»Avui crec, i ho dic amb tota sinceritat, que quan se

firmi la pau europea entrarem en una era de reducció d'armaments, primer pas d'un pròxim desarmament universal.»

MAX NORDAU

Del jardí dels humoristes

EL MESTRE I EL RUC

Un mestre d'estudi d'un poblet de muntanya, tot passejant-se per la carretera, vegé venir un carret ple de verdures tirat per un ase i menat per una pobre dona.

De cop i volta l'ase es parà i, entossunit, no volgué tirar endavant. La dona vingà cridar i renegar i tustar-li l'esquena, però tot era inútil; la bestia semblava que l'haguessin clavada a terra.

Tot això s'ho estava contemplant de la vova un bordegaç de catorze anys, el més gandul i el més tanoca dels que anaven a estudi en aquell poble. I el bordegaç vingà riure amb un pam de boca oberta.

El senyor mestre s'apropà al carret:

—I doncs, mestrea, sembla que l'ase no us vol fer bondat?—va dir-li.

—No, senyor; ia ho veu si és masell. I lo que més sento és que'm farà fer tard al mercat.

—Diantre d'animal.

—Oh, i que no'n sortiré fins que algú vulgui estirar-lo per la brida.

—Per això rai, no us apureu, bona dona!

El senyor mestre aleshores agafa l'ase pel morro i estira que estiraràs mentres la dona me li venta unes quantes garrotades. I oli a un llum! La bestia es posa a trotar i la mestrea del carro, agraida del servei, dona grans mercès al bon senyor.

Mentres tant, el bordegaç que havia contemplat l'escena, sense oferir-se per a res, no parava de riure grollerament.

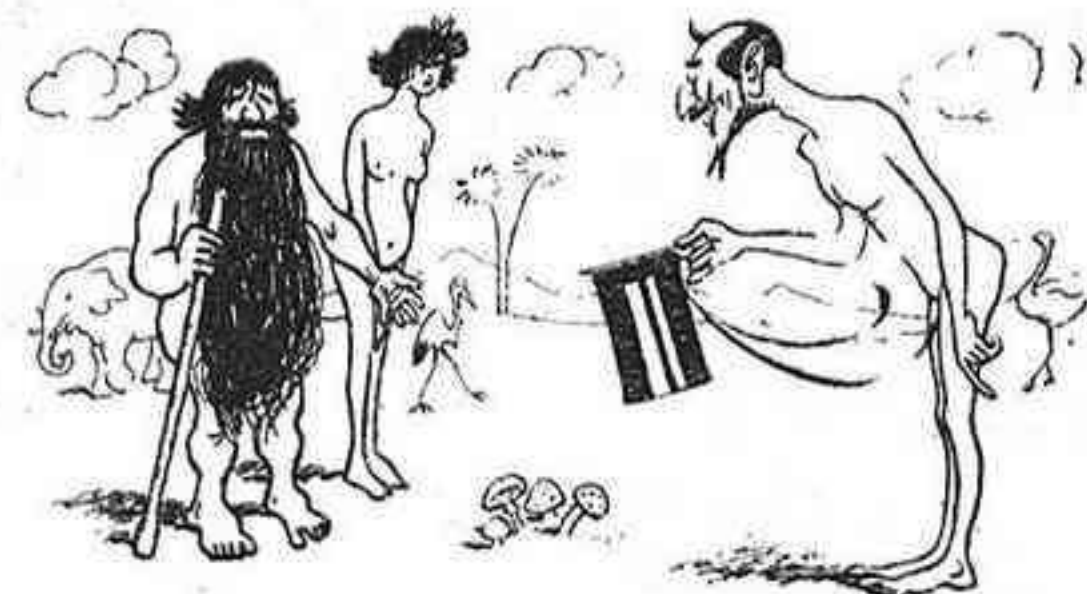
El senyor mestre l'emprengué amb certa bonhomia:

—De què rius, minyó?

—De veure que tot un senyor mestre d'estudi faci aquestes coses.

—Ah, sí?... Doncs sàpigues que no és la primera vegada que m'encarrego d'un ruc i el faig anar endavant!

NOEL

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

Rebem dugues cartes de França. L'una és d'en Lleó Daudet, el valent i entusiasta nacionalista; l'altra és d'en Gustau Violet, el gran artista català de l'altra banda de frontera, prou conegut a Barcelona, i en les cartes de tots dos, tan diferents en sentit polític, hi batega tan gran amor per la seva patria, que un fa que'ls admiri i els estimi.

Tots dos en les seves cartes se recorden de Catalunya. En Daudet acaba de dir en L'Action Française lo que encara no havíem vist en cap periòdic que vingués de l'estranger.

En Daudet ha dit:

«An els nostres fills, d'avui endavant, els hi hem de fer aprendre l'italià, el provençal, el CATALÀ, l'anglès, el rus; però mai l'alemany».

Es la primera volta que un estranger recomana la nostra llengua. An en Daudet, des d'aquest moment, tots l'hem de tenir com a germà.

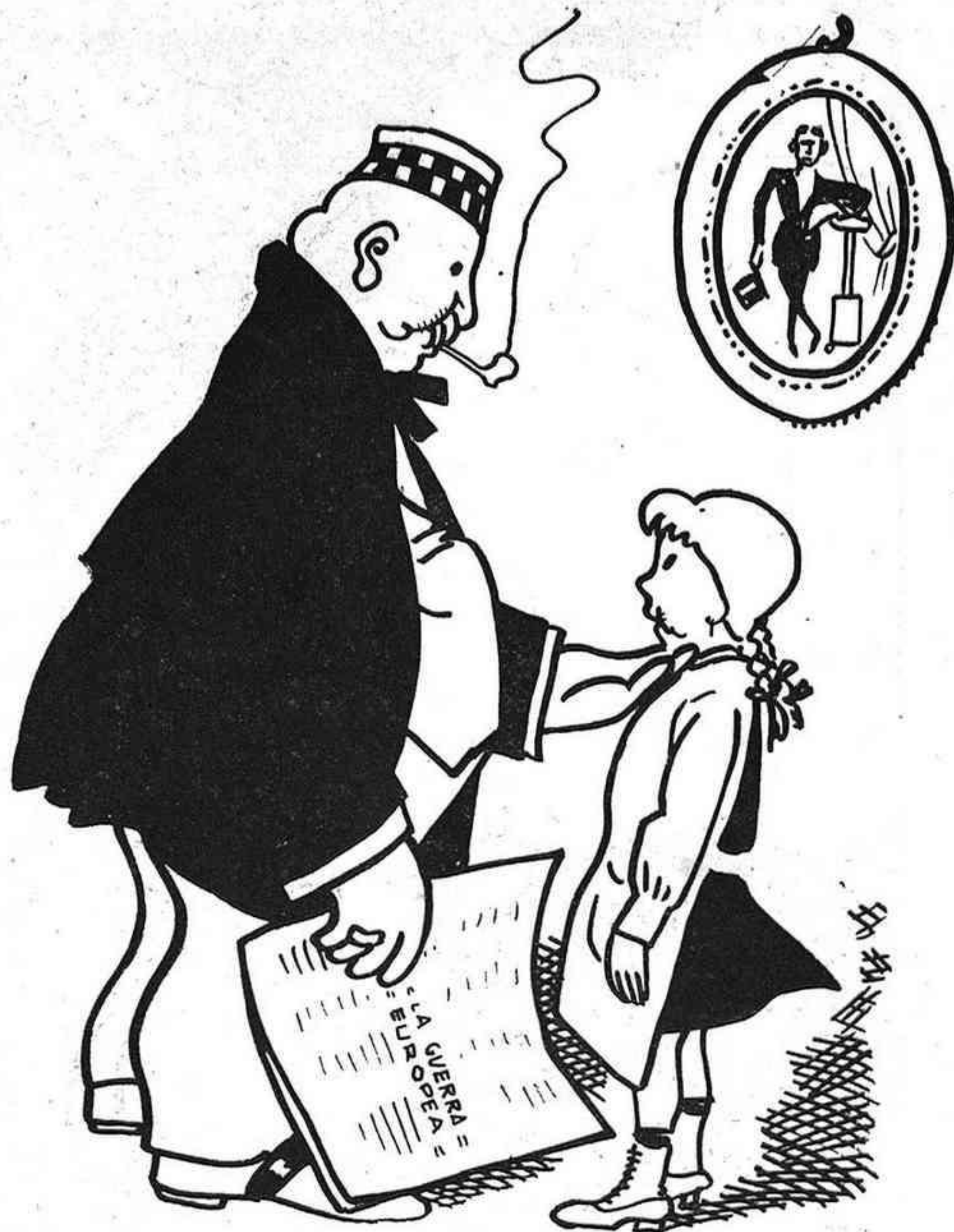
En Violet, també en la seva carta, després dels mots per Catalunya que agraim fins al fons de l'ànima, es plany, dient:

«Jo no puc comprendre que'ls catalans no estiguin tots de la nostra part, sinó amb soldats, al menys de cor».

En Violet té raó, però no la té tota.

Aquí a Barcelona, com per tot arreu, no's pot pendre a molts en serio fins que se'ls ha posat a prova. Aquí hi tenim alguns poetes que, mentres se tracta de Jocs Florals i versets, vinguen felibres, vinga abraçar «als de l'altra banda», vinga germanor, i vinga dur la copa d'aquí a Provença i de Provença a aquí; però així que'ls versos són... realitats, no agafen la ploma per aquells germans amb els quals havien brindat tantes voltes. Aquí hi hà el tipu del prudent, del covard, que'n diem previsor; del mandra, que'n diem neutral, que aquest lo que vol és que no'l desvetllin. Aquí hi hà el que talla el cupó, que no coneix altres germans que aquells que li paguen el cupó. Aquí tenim el tanca-botigues, que més s'estima que tot s'enfonsi abans que moure's per cap Justícia; tenim els que creuen que'ls francesos han de menjar-se els capellans, sense recordar-se de Lovaina ni de que aquests mateixos capellans també lluiten per la França. Tots aquests sí; aquests són neutrals: són els neutrals que hi hà a tot arreu: els que tenen la sang de tortuga; duen el cor en un bany-maria; obririen les portes a l'enemic per a poguer salvar quatre vidres; posarien bandera blanca amb la camisa de la muller; són... lo que diu el mot, són els neutres.

Però aquests no compten en una ciutat. Això són els moltons, an el poble. Els que estimen l'idea de Patria, l'Independencia, la Justícia; els que saben lo que és el no ésser esclau; els que saben veure les fonts d'on surt la generositat; els que tenen cor i enteniment; els que són llatins de mena, de voluntat i d'adapció, els que realment saben que a França hi hà germans que parlen com nosaltres, i que venim dels mateixos pares i estimem les mateixes coses, aquests no poden ésser neutrals. Ja que no amb armes, que no'n tenim, amb el nostre encoratjament hem d'ajudar-los tant com poguem. An el séu abraç també volem ésser-hi.

LA MENUDA I EL PAPÀ

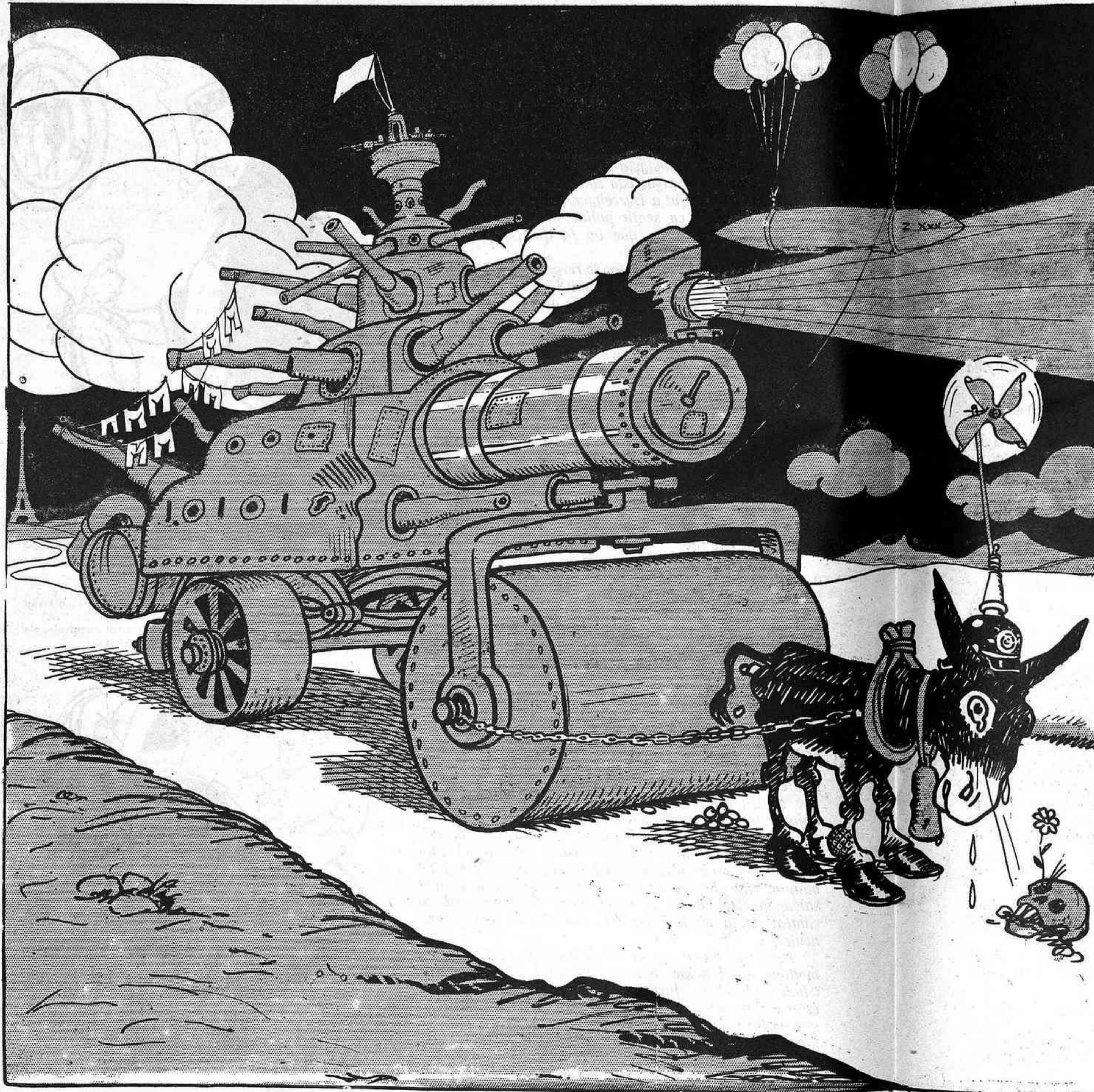
—Aquest germanet que diu... ¿Que me'l portaràn de París?

—No, maca; ara els papàs que som neutrals, els nens, els enviem a cercar a Nova-York.

LA FRANCESETA I EL BARBER

—Home, ara que feu vaga,... ¿que no podriem anar a afeitar al Kaisser?

EL RETORN DE L'«APISONADORA»

—S'ens ha abonyegat tant, que no'ns queda més remei que dur-la a adobar.

Míster Balfour diu d'Alemanya:

«Es un Estat que sab crear la força; però després no sab com servir-se'n».

No sabem si serà veritat lo que assegura Mr. Balfour, però esperem que sí, perquè hem observat que hi hà molts que la tenen, la força, i després no saben què fer-ne.

Nosaltres, més modestament, en diem afinadors de pianos; saben afinar molt bé l'instrument i després no saben què tocar-hi.

Coneixem pintors que saben de tot. Coneixen l'història de l'art des dels Assiris fins als nostres dies, sense descuidar-se ni un sol full; saben la tela que han gastat tots els artistes del planeta; coneixen la perspectiva fins al punt de l'horitzó; totes les estètiques del món; ho saben tot... menys pintar. Coneixem escriptors eruditíssims que saben de tot... menys escriure; escriptors que són grans estilistes... i vinga anar estilitzant... lo molt que no saben què dir; afinadors, com hem dit, de pianos: apunten molt dret, però no toquen.

No seria extraordinari que Mr. Balfour tingués raó? Que sapiguessin formar un exèrcit, equipar-lo, disciplinar-lo i dur-lo a la frontera... per a perdre? ¿No podria ésser que'l Gran Guillem fos un afinador de pianos?

La sinfonia del Marne li ha eixit un xic desafinada.

Un patriota generós, de qui no recordem el nom, (a. D. g.), diu que ha inventat el procediment de fer esclatar la pólvora a distància i així poguer destruir els exèrcits.

Aquest home generós i humanitari, com aquell del Tartarín que volia ferrar els soldats, diu que'l Govern no se l'ha escoltat i se n'ha anat a vendre l'invent a Alemanya.

No és el primer cop que un descobridor se'n vagi a trobar emperadors perquè se li quedin l'invent. Ja Cristòfol Colom ho havia fet; però així com aquest oferia tota una part de món, de franc, aquell ofereix destruir-lo cobrant, lo que prova una volta més lo que'l món ha progressat.

—Jo lo que vui—s'ha dit l'inventor—és matar i cobrar la patent, sigui de la nació que sigui. Tinc un patriotisme... interí; i si aquí no dona resultats, aniré a fer proves a una altra terra. Els morts, davant de la ciència, no tenen nacionalitat. La carn d'home, davant de l'avenç, és carn d'experimentació: homes d'empelt i conills de vacuna. La qüestió és cobrar dels més... patriotes.

La sort que'l tal inventor deu ésser dels de la família del moviment continu, o sinó seria la bestia més internacional que s'ha vist mai, i se li podria fer un monument en un parc... d'artilleria.

Diu que la Gioconda estava trista, que s'havia posat seria i ja no somreia, perquè veia arribar els alemanys.

Li havien dit que, si entraven al Louvre, una casa editorial de Leipzig ne faria cromos barats per a enviar-los als negres del Congo, a fi de donar vida al comerç i a l'expansió... territorial; que un químic faria l'anàlisi dels colors en que fou pintada, i que, així que l'haguessin explotada, li posarien un casc i la farien anar a la guerra.

La pobre Gioconda ja's veia casada amb un fabricant de gafets dels que's tanquen mecànicament. Ja's veia penjada com un ex-voto al Gran monument de les nacions, i ja's veia tenint de beure cervesa.

I per això ara torna a somriure.

Ja'ls alemanys han bombardejat i cremat la catedral de Reims, una de les obres més belles que hagi produït l'humanitat.

Ja han complert un altre número de la seva altíssima missió.

Si els que han cremat aquesta obra excelsa fos un escamot, fos la xusma, requetès catòlics o cipaios làics, aniríem cridant amb trompetes que no saben lo que's fan, però als alemanys no podem dir-los-ho.

El soldat alemany diu que porta un programa a la motxilla; que du marcat lo que ha de fer com reglament civilitzador; que no s'aparta un punt de les ordenances del seu dietari de cultura.

La seva guia devia dir:

«Dia 20. — Cremar la catedral de Reims, amb molt mètode i organització, segons s'expressa en el programa».

A la família dels bípedes hi faltava aquest animal: Llagosta amb cultura reglamentària. Família d'urbanitzadors metòdics. Barbres armats que destrueixen les obres d'art amb disciplina.

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—El dia 3 d'octubre inauguració de la temporada còmico-dramàtica amb el debut d'una companyia catalana i castellana. Per a la funció inaugural, dues estrenes: *La viola d'or* i *L'envelat de baix*, rondalla bosquetana de l'Apeles Mestres, la primera; i sàinet de costums, d'en Santiago Rusiñol, la segona.

Entre altres distingits artistes, figuren en la llista de personal la senyora Mercè Ferrer, i els senyors Daroqui Aymereich i Nolla.

TÍVOLI.—Convertit altre cop en circ eqüestre, va debutar-hi, dissabte, una notable *troupe*.

Els artistes, en general, bé; per més que no's disposa encara de cap número veritablement sensacional.

Entre'ls que foren més aplaudits cal remarcar un tal Donini, aixerit transformista, i el titulat Rei de l'equilibri.

Augurem un èxit a l'empresa, sempre que aquesta sàpiga donar novetat i varietat als programes.

NOVEDADES.—Gran triomf del mestre Vives, amb motiu de l'estrena de *Maruxa*.

En l'impossibilitat de donar en aquest número l'extensió que la nota de l'aconteixement se mereix, prometem fer-ho la setmana entrant.

Constatem únicament que l'ovació a l'eminent compositor català fou de les que formen època.

ESPAÑOL.—Amb una bona entrada va inaugurar-se la temporada de *vaudeville* en català.

El gall seductor, d'en Feydeau, molt ben traduït pel senyor Moliné, resulta una obra molt graciosa i entretinguda, d'un tò verdós bastant pujat. Les situacions còmiques, els trucs i els xistes hi són a grapat i en el diàleg s'hi descobreix l'eterna flexibilitat de l'autor, que ja havíem quedat amb motiu de l'*Amelia*, que és un dels mestres del gènere.

Els aficionats hi disfrutaren de valent, doncs a les qualitats de l'obra cal afegir-hi les ventatges d'ésser interpretada per una companyia cabal i ben completa.

Hi hagué aplaudiments per a tothom, i ben merescuts.

—Per a demà, dissabte, s'anuncia l'estrena d'un altre *vaudeville*, *Les dones de palla*. Es una obra de gran moviment escènic i molt divertida que, al estrenar-se a París, obtingué un sorollós èxit.

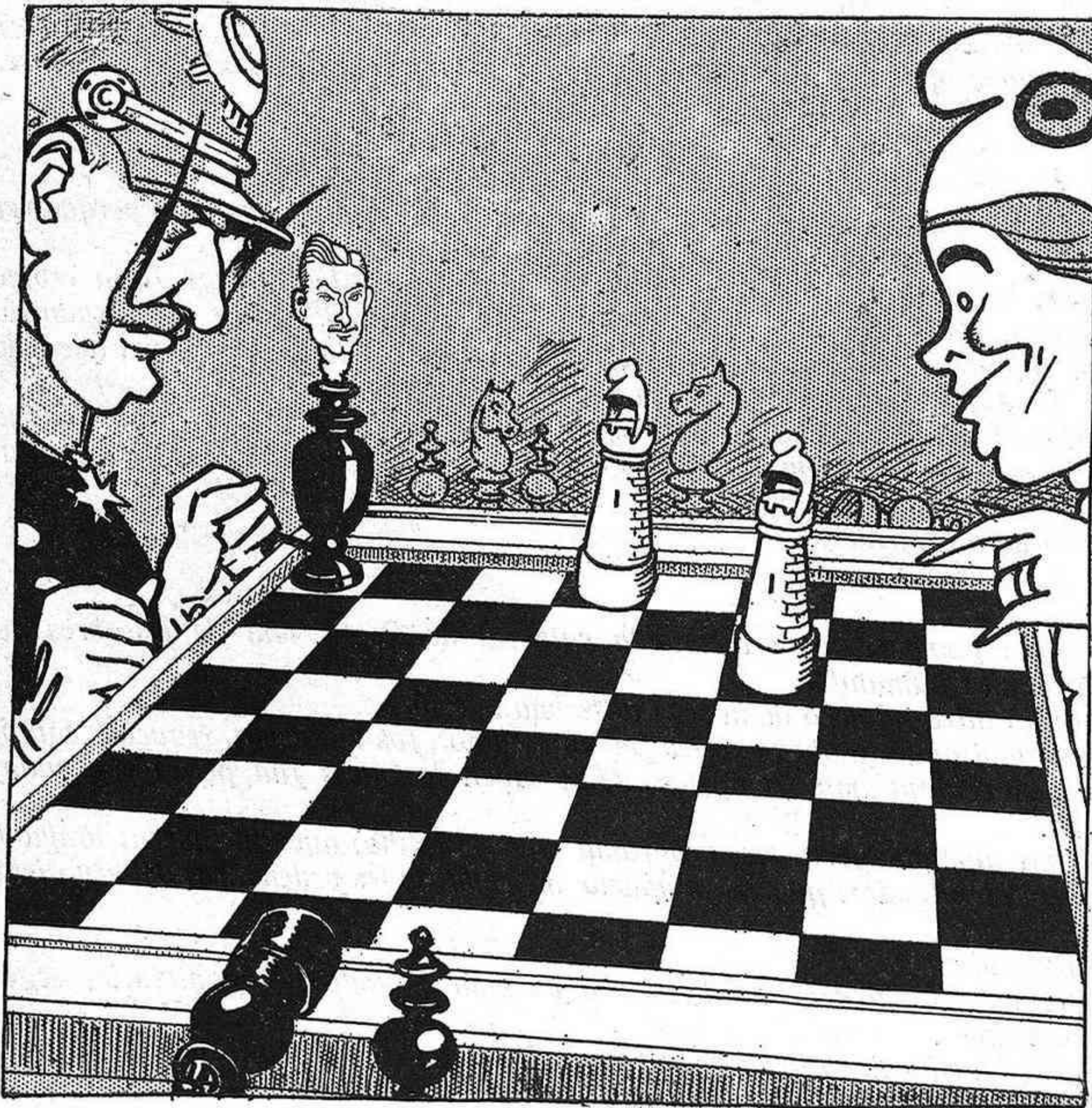
BOSQUE.—La companyia Goula, que com diguerem en el número anterior, va debutar l'altre dijous, inaugura amb un escullit programa, dedicant la funció al fundador del Teatre Català, Federic Soler (*Pitarra*). Les obres *La Dida* i *Cura de moro* foren molt aplaudides.

Darrerament s'han representat, també amb èxit, *La filla del mar*, *La mitja taronja* i *Els Tres Toms*.

APOLO —La popular companyia Rojas començà amb bon peu les seves tasques artístiques.

Per a debut, que tingué lloc el dissabte, ens donà la reproducció del celebrat drama històric *La duquesa de La Valière*, obra d'empenta que sempre interessa als *morenos* amics de grosses sensacions.

L'interpretació, encertada.

BONA JUGADA

La Mariana.—Què me'n dius d'aquesta, eh?... Jaque al kronprinz!

Així, té raó

Un pacifista convençut atura a un individu del Tribunal de La Haya.

—Encara s'atreveix a anar pel món?

—Jo?... Per què no haig d'anar-hi?...

—Vostè dirà!... Bonica ha quedat la reputació del seu tribunal, de aquest tribunal famós que tantes benhaurances havia d'escampar sobre la terra!...

—I les hi escamparà, no ho dubti, les hi escamparà!...

—Quan?

—Quan l'ocasió es presenti.

—Dispensi, no sabia que'ls jutges d'aquell august tribunal fossin gent de broma.

—No ho som ni ho hem sigut mai. Ben al contrari, tot ens ho prenem molt en serio.

—Però... que no llegeix diaris? Que no s'entera de lo que passa a Europa? Que no sab la guerra que s'ha armat desde primers de l'altre mes?...

—Ho sé i sincerament ho lamento.

—Ho lamenta... I aquí s'ha acabat tot?

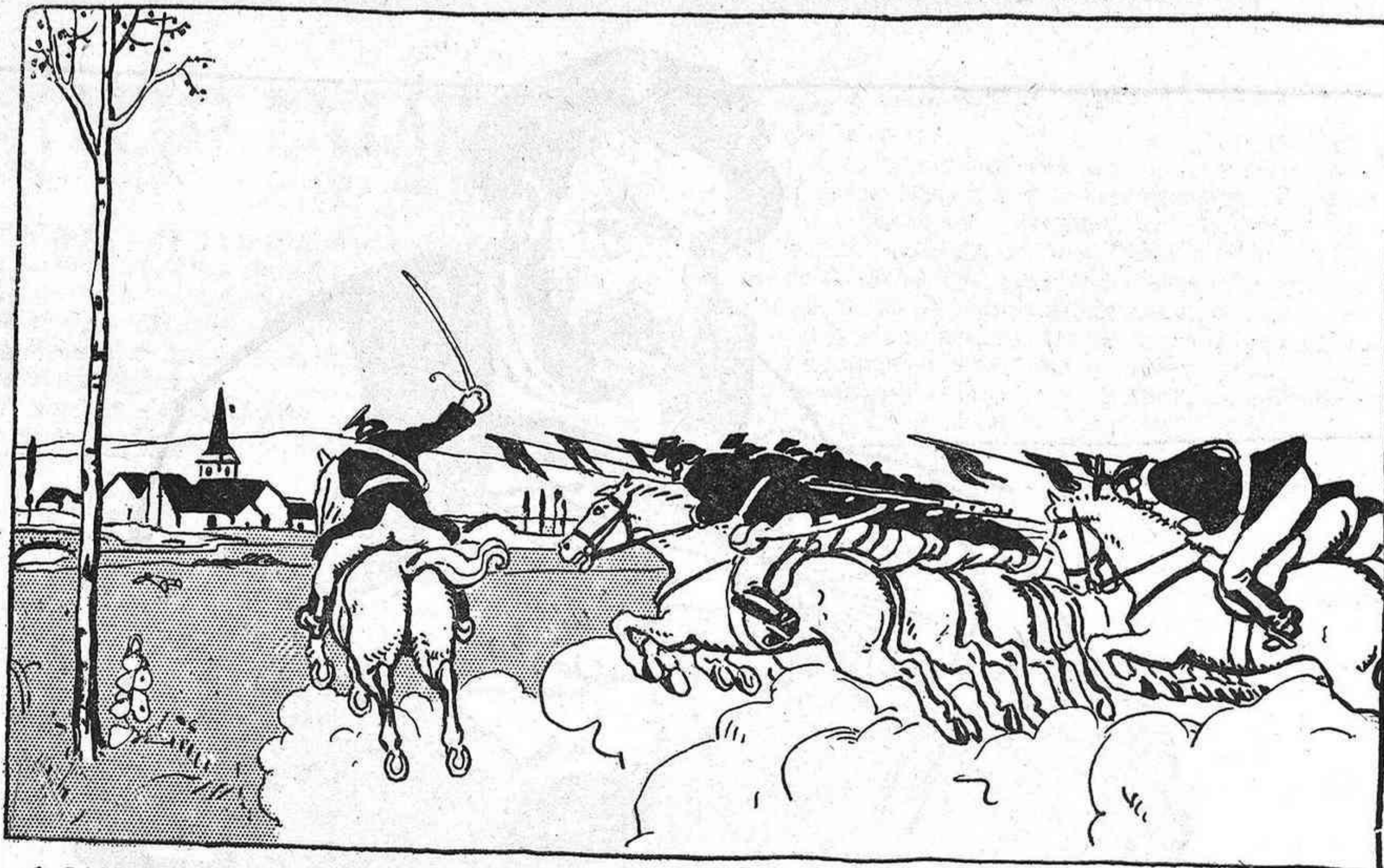

PA I ARENGADA

—Això de que tots els que tenen cent duros per amunt, felicitin al govern...
La veritat, no sé què me'n pensi d'aqueixa neutralitat!

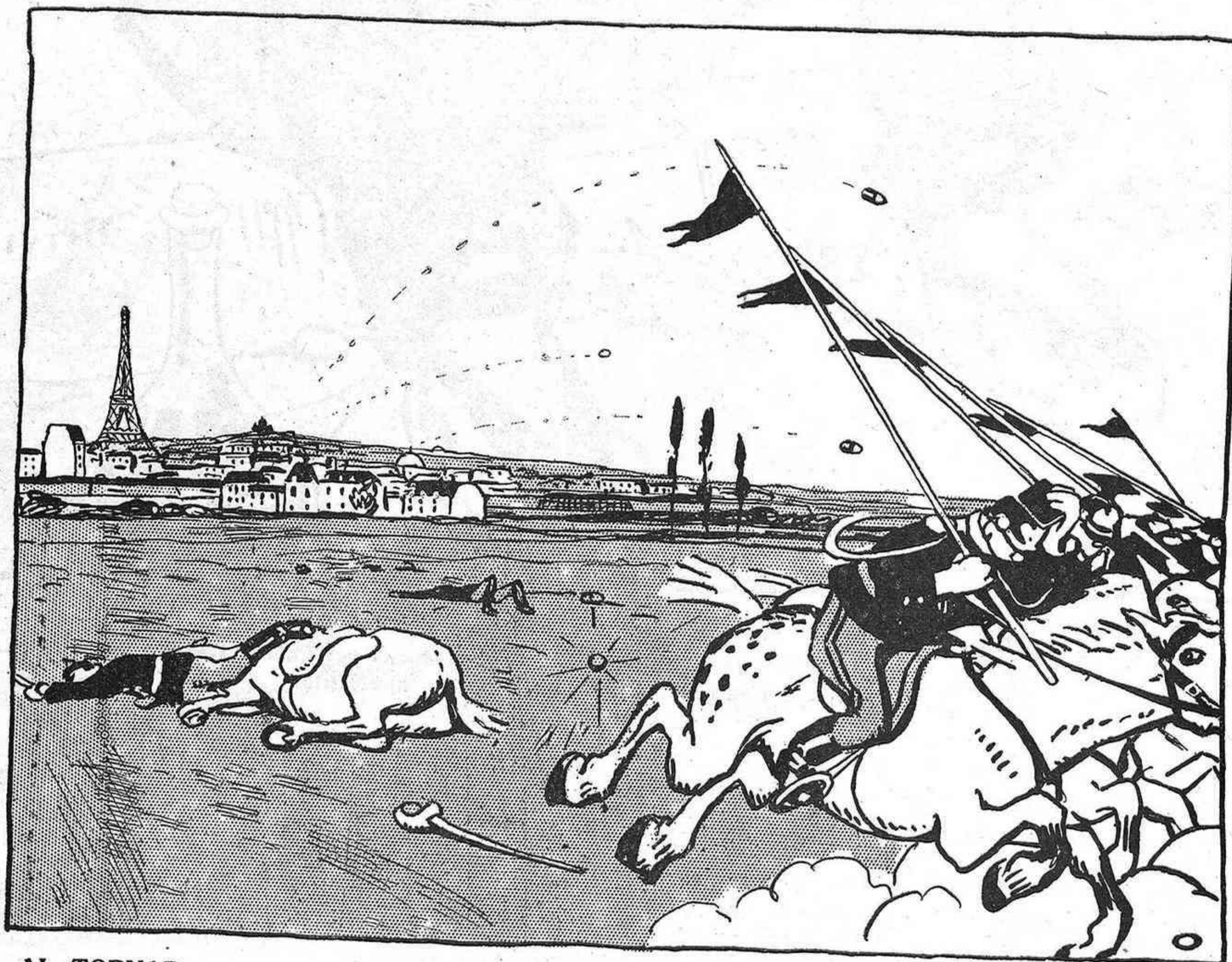
—Què més voldria que fes?
—Escolti... el tribunal de La Haya, per a què serveix?...
—Per a desempenyar l'alta missió pacificadora que les nacions en ell representades van encarregar-li.
—Molt bé!... I, no li sembla a vostè que l'actual moment és un dels més indicats per a complir l'encàrrec?...
—De cap manera. Vostè no coneix el reglament del nostre tribunal? L'article primer diu: «Sempre que du-

gues nacions estiguin en guerra, el Tribunal de La Haya's cuidarà de restablir la pau.»
—I bé!... Aquest és el cas d'ara. Que vol dir que no és guerra lo que hi hà avui?
—Ja ho crecl... I ben terrible i ben devastadora; però el reglament és terminant: «Sempre que dugues nacions estiguin en guerra...»
—Sí; qué?
—Que'l cas actual no entra en les atribucions del

A L'ANAR

Cent kilòmetres en quinze dies

AL TORNAR

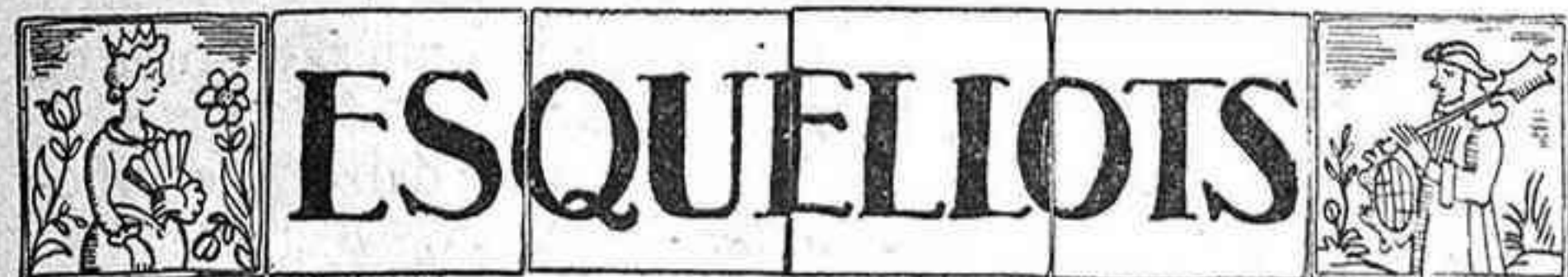
Dos cents kilòmetres en una setmana

Tribunal de La Haya, perque les que en aquests moments estàn en guerra no són dugues nacions...

—No?

—No, senyor; són set o vuit.

MITU

Corre molt insistent per Cà la Ciutat—i fins un ex-regidor se n'ha fet eco en la premsa—el rumor de que, en vista de les apretures que passa l'Erari comunal, dintre de poc s'introduirà en el sòu dels empleats de l'Ajuntament una notable rebaixa.

Ens resistim a creure-ho.

I no ho creiem, perque seria la més gran de les picardies tocar ni un sol cèntim de la paga d'uns empleats tan laboriosos, que la gent se fa creus de que, essent no més nou o deu mil, puguin portar a cap l'enorme tasca que la ciutat els té encomanada.

No! Uns empleats, model d'activitat i d'amor a l'oficina, de la qual, com tothom sab, no se'n mouen desde que hi entren fins que se'n van, no mereixen que se'ls rebaixi res.

¿Hemos dicho algo?

Llegim en el sempre aplaudit i acreditat diari *El Diluvio*: «En Velchite se ha descubierto una fábrica de moneda falsa».

Es dir que en *Velchite*?

Vueno, està ve.

Tingui-n'ho present els *varcelonins*.

En veient una moneda feta a *Velchite*, cop de martell desseguida.

No val a *vadar*!

Extracte de la sessió municipal, celebrada l'altre dijous: S'està discutint l'assumpte del gel que s'emplea en la pesca d'altura, i un subjecte que ocupa un lloc en els bancs del públic s'entusiasma i llença un crit.

El president:—Que sigui immediatament expulsat del saló l'individu que acaba de cridar.

I efectivament, van expulsar-lo.

Ara be; saben què havia cridat, el pobre home?

«Visca l'Ajuntament!»

I per això va castigar-se'l amb l'excomunió *a raja tabla*. Si en lloc de cridar *visca*, arriba a cridar *mori*, què deuen haver-li fet, déus poderosos?

Fusellar-lo?

Es veu que ja maten porc.

«Ayer fué entregada a la Lactancia una libra de lomo fresco decomisado a una vendedora».

Felicitem a les dides de la «Casa Cuna», ja que elles seràn les que se'n deuràn gaudir.

I felicitem, de passada, a les criatures que mamaràn de les dides que s'hauràn atipat de *lomo*.

Això porta sort.

Estaràn *de llomillo* tota la vida!

Els neutres.

En Lerroix anava, diumenge al matí, en un tranvia de la Bonanova. (En tranvia!... després diràn!...)

Anava dret, a la plataforma, quan un senyoret, al passar per davant séu, en el moment de baixar, va cridar-li als bigotis:

—¡Viva la neutralidad!

En Lerroix va girar la cara despreciant la provocació de l'intempestiu passatger, però aquest, a l'ésser a baix, quan el cotxe tornava a posar-se en marxa, va cridar, encara més fort:

—¡Abajo Lerroix!

En Lerroix, obedient,... *abajo* m'has dit; baixà del cotxe a entendre-se-les amb el provocador.

Lo que després va passar... no's deu poder dir, perque al Govern civil afirmen que és un *canard*.

D'entre'ls neutrals, l'únic que ho sab segur, és el senyoret, que encara deu dur la galta inflada.

Ha passat per Barcelona D. Alfons d'Orleans, cosí del rei. Les seves gestions a Alemanya, on havia anat per a adquirir material d'aviació militar, han resultat infructuoses.

—Altres mals de cap tenim!—diu que varen dir-li els prusians.

I a pesar de la nostra neutralitat i de la nostra amistat no'l van voler servir.

Lo qual vol dir que ell és cosí del rei, però als espanyols ens prenen a tots per *primos*.

Dilluns passat, un ruquet d'aqueixos que van enganxats als carretons dels goços va mossegar a un veí.

No hi hà més remei...

Si el fet se repeteix serà qüestió de pendre una determinació.

S'haurà d'enganxar els goços als carretons i agafar els rucs amb el llaç.

Del «Ateneu Democracia» del districte VII havem rebut unes invitacions per als balls que's celebraran els dies 26 i 27 en l'envelat del carrer d'Aragó.

Visca la neutralitat!

Una de les coses que marquen l'entrada de la tardor és la vida teatral.

Ha començat, doncs, la tardor, a Barcelona, a pesar de la xafogor que encara sentim.

Sis, set teatres han obert les seves portes amb companyies i obres per a tota mena de gustos.

No obstant, nosaltres no tindriem inconvenient en fer una aposta.

A què va que'l teatre més concorregut és el *Teatre de la guerra*?

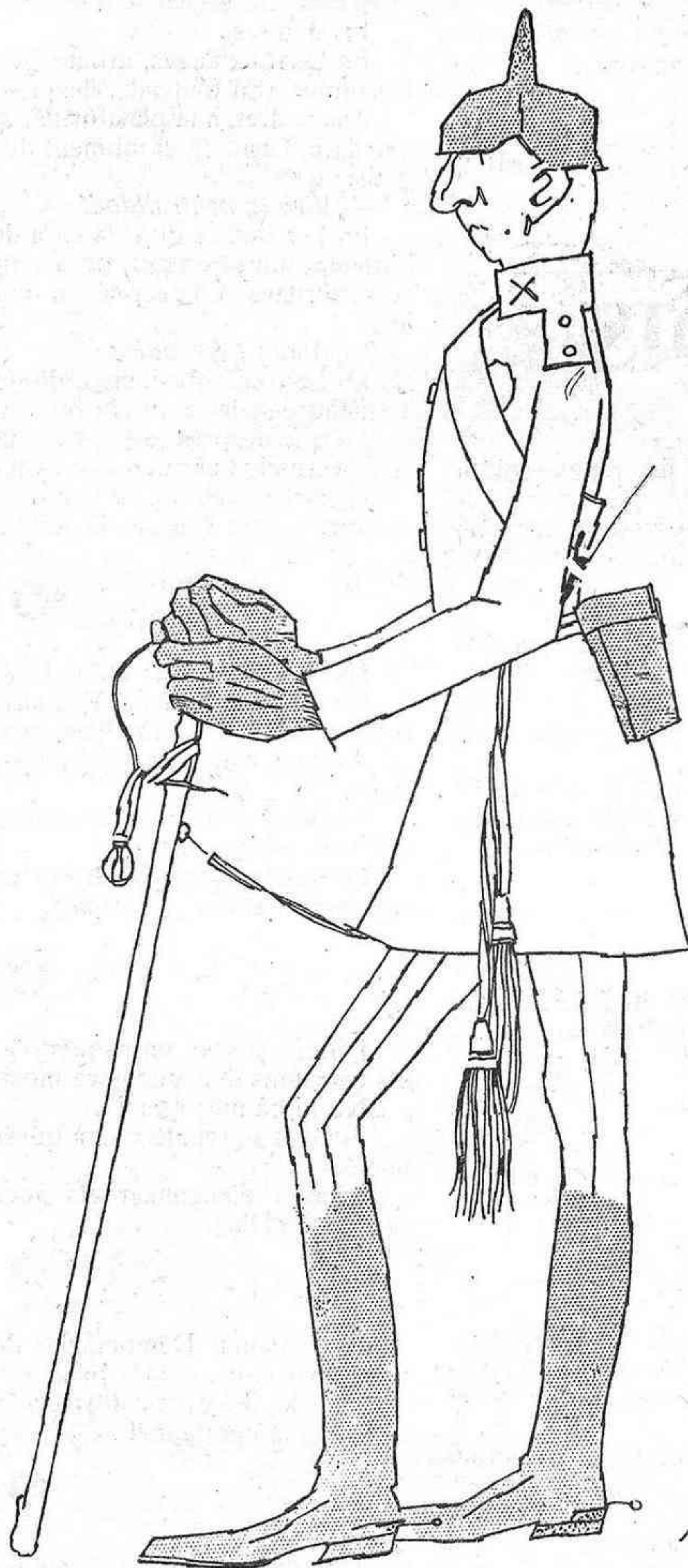

L'Ajuntament no està per festes.

No solament no vol fer-ne ell, d'iniciativa propia, sinó que ha declarat que no subvencionarà a cap entitat que intenti divertir-se.

A tot lo més que s'allarga és a deixar plantes d'adorno.

—Si volen verdura, sí; tanta com ne necessitin,—exclama l'Alcalde, quan algun barri vol celebrar festa major.

—General: La nostra artilleria ha destruït per complet la catedral de Reims.
 —Molt bé; Déu ho ha volgut. Donem gràcies a Déu, ja que Déu ens ajuda.
 —Però, en canvi, l'enemic acaba de atacar furiosament la nostra ala dreta.
 —Malol!... Doncs digues que estem tocats de l'ala?

Mort el doctor Falp, al vegetarisme li ha sortit un nou propagandista.

Els vaguistes barbers han protestat davant l'alcalde de que alguns empleats del Municipi facin d'esquirols del seu ofici. En Bolàderes va dir-los que se n'enteraria. Nosaltres no afirmem ni neguem res, però creiem molt possible que la cosa resulti veritat.

Els oficinistes del nostre Ajuntament tenen molt bones disposicions per a fer de barbers. Estàn tan fets a *pendre el pèl* al públic!...

Al «Liceo».
 Entre marit i muller, després de asseure's al palc.
 —No t'has pas deixat els binocles, noia?
 —Els porto, però no me'n podré servir.
 —I això?
 —M'he descuidat de posar-me el braçat de diamants.

Respostes pagades

Don Ton, Carles Martí, J. Moret de Gracia, J. C. i P., E. Saleta i Ll., Jobico, Aguilera, Vicens Andrés, E. Vilaret, J. B. (Pepet del C.), M. Revoltós, Magí Murià, C. Ribó, M. Huguet, C. M. i J., T. Ribas, i F. Giró, J., S. Ll. R., Ll. B. i B., J. Riera i Forg, Candor Salamé, Albert de Vilafranca, F. Girbau Prats, Quimet i E. C. i C.: Rebutts els originals que envien amb destí a l'*Almanac*, i gràcies.

V. D. (Tossa): En la seva poesia hi hà més *frescura* i més despreocupació que condicions poètiques.—Joan Rocabert: Farem una garbellada a consciència.—J. Costa P.: Demà, no; però dilluns a la tarde, sí.—J. F. C. (*Noi de Pallejà*): Amb la musica és impossible publicar-ho; i sense solfes no té prou interès.—Pere Roger i Fijos: De tres, un... i encara!...—J. B. Tenas: Conforme; consti que aquells mots no se'ls inventa, però que'ls *desenterra*. Queda rectificat. I cregui'm, en poesia com en prosa, lo millor és la sinceritat i la claretat. Entesos?...—J. M. de S.: Tantes mercès!...—Hermenegildo Parés: Els seus dibuixos són *massa* d'aprenent. Això's guarda a la cartera o, tot lo més, s'ensenya a la familia.—Ramonet: Moltes gràcies. (A vostè i a la senyora Mercè).—F. P. T.: El xisto resulta graciós; però, com que ataca a la santa neutralitat d'en Dato, si'l publicuessim, ens tocaria el rebre.—A. Font: No'ns convé.—P. Queraltó T.: Veurem.—J. Pons i T.: Impossible aprofitar-se; no té aareglo

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
 Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
 BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

GASTRONÓMICAS

JUANITA, la perfecta cocinera
ARTE DEL BIEN COMER

Un tomo: Ptas 2

En tela: Ptas. 8

UN FESTÍN EN LA EDAD MEDIA

Compuesto por **IGNACIO DOMÉNECH**

LITERATURA CULINARIA :: COSTUMBRES ANTIGUAS Y MODERNAS
BANQUETES CÉLEBRES :: ESCENAS GASTRONÓMICAS AMOROSAS Y TRÁGICAS :: CURIOSIDADES DE LA ALIMENTACIÓN, DE GRAN RELIEVE, ETC., ETC. ~~~~~

Un tomo 8.º

Pesetas 3'50

La cocina vegetariana moderna

Un tomo

Ptas. 8

Todos los platos del día
COCINA COSMOPOLITA

Un tomo

Pesetas 3'00

AYUNOS Y ABSTINENCIAS

Cocina de cuaresma

I. DOMÉNECH y F. MARTÍ

Un tomo 8.º

Ptas. 3'50

La pastelería mundial y los helados modernos
por **IGNACIO DOMÉNECH**

Un tomo 8.º

Pesetas 10

IGNACIO DOMÉNECH

EL ARTE DEL COCKTELERO EUROPEO

MANERA DE PREPARAR LOS COCKTALLS
Y DEMÁS BEBIDAS EXÓTICAS

Un tomo

Pesetas 2'50

GUÍA DE COCINEROS Y CAMAREROS

LOS ENTREMESES Y LOS QUESOS MODERNOS
COCINA PRÁCTICA

Un tomo en tela

Pesetas 4

EN PRENSA

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE ENCICLOPEDIA PARA 1915

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certifiat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixas.

SETEMBRE

La Mort.—Apa aquí, que això és una vinya!
El Teutó.—Sí, però... per ara són molt verds.